

української мови, наповнених текстами, що несуть у собі базові знання для майбутніх спеціалістів, насичених найуживанішою фаховою термінологією, створенні перекладних словників-мінімумів фахових термінів та професійних сполук. Лише зацікавивши студентів їх майбутньою спеціальністю, ми зможемо прищепити любов до української мови та отримати національно свідомих, мовленнєво компетентних фахівців, що зможуть досягти особистісного й професійного самовизначення та домогтися самореалізації.

Отже, сучасне соціальне замовлення на підготовку фахівців для різних сфер виробництва обґрунтовує вимоги до формування соціально-професійних якостей майбутнього спеціаліста, які базуються не тільки на загальному обсязі знань, а й передусім передбачають розвиток здатностей самостійно вирішувати нестандартні професійні задачі, застосовуючи альтернативне мислення, демонструвати постійне прагнення до удосконалення професійної діяльності. Досконале вміння спілкуватися українською (державною) мовою студентів-нефілологів є одним із засобів формування професійної та українськомовної комунікативної компетентності в процесі самореалізації особистості в майбутній професійній діяльності.

Література

1. Мацько Л. Матимемо те, що зробимо / Л. Мацько // Дивослово. – 2001. – № 9. – С. 2–3.
2. Пентилюк М. І. Компетентнісний підхід до формування мовної особистості в євроінтеграційному контексті // Укр. мова і л-ра в шк. □ 2010. □ № 2. □ С. 2–5.
3. Потебня А. Язык и народность // Потебня А. Мысль и язык. □ К. : СИНТО. – 1993. – 163 с.
4. Програма для вищих навчальних закладів І–ІІ р.а. з дисципліни „Українська мова за професійним спрямуванням”. – К. : 2002. □ 13 с.
5. Тоцька Н. Методика роботи викладачів вищого технічного навчального закладу над українським професійним мовленням студентів / Н. Тоцька // Дивослово. – 2003. – № 1. – С. 62–65.

УДК 378.147:004.738.5

Зуб Н.М.

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВНЗ

Головна мета цієї статті показати дієвість використання дистанційного методу навчання іноземним мовам. Велика увага приділяється основним категоріям технології ДН, педагогічним методам і прийомам, які використовуються при цьому методі навчання та головній методичній проблемі у цій галузі.

Ключові слова: дистанційне навчання, іноземні мови, викладання, категорія, прийом, освітній потенціал.

The primary purpose of the paper is to demonstrate the effectiveness of using remote method in teaching foreign languages. Much attention is given to them a in categories and teaching methods of remote teaching, the technology of its adoption in teaching process, and the primary problem of this method.

Key words: *remote teaching, foreign languages, teaching, categories, teaching methods, educational potential.*

В рамках розширення міжнародних зв'язків України та інтеграції до світової спільноти все більше уваги приділяється вивченню іноземних мов, при цьому це стосується усіх сфер життя де іноземні мови є ключем для розвитку міжнародних відносин, проведення наукових конференцій, культурного обміну між представниками різних країн та обміну інформацією. Багатомовність та полікультурність вважаються необхідними для громадян нової Європи і відповідно – України [1, 11]. До випускників ВНЗ висуваються додаткові вимоги щодо володіння іноземними мовами. Об'єктивною тенденцією у вищих закладах є скорочення кількості аудиторних годин та збільшення годин, що відводяться на самостійне вивчення. Трансформується роль викладача у навчальному процесі: поступово втрачає актуальність функція викладача як основного джерела інформації, він перетворюється на організатора, консультанта керівника та експерта самостійної роботи студентів. Усе це потребує пошуку більш ефективних засобів навчання, які б виконували у навчальному процесі такі функції: інформуючу, формуючу, систематизуючу, контролюючу та мотивуючу. Таким вимогам можуть відповідати новітні комп'ютерні засоби навчання, до яких належать дистанційні курси, електронні посібники, мультимедійні курси, тренінгові програми та ін. Досягнутий за останні роки прогрес у впровадженні новітніх комп'ютерних засобів у процесі навчання іноземних мов у вищій школі потребує глибокого наукового обґрунтування дидактичних і методичних основ їх використання, визначення концептуальних засад створення електронних посібників як для позааудиторного навчання (дистанційного), так і для аудиторного. [1, 13] Розробка і впровадження електронних посібників у навчальний процес потребує комплексного рішення таких дидактичних проблем, як розробка теорії методики технології дистанційного навчання та ін.

Дистанційне навчання (ДН) — це універсальна гуманістична форма навчання, що базується на використанні широкого спектра традиційних, нових інформаційних і телекомунікаційних технологій та технічних засобів; це форма самоосвіти, при якій, на відміну від заочної, навчальний процес повністю забезпечується науково-

методичними матеріалами. Максимально ефективна реалізація цих вимог можлива шляхом створення дидактичної системи, заснованої на використанні в навчанні комп'ютерних засобів і технологій [2, 30].

Технології ДН можна умовно розділити на три великі категорії: не інтерактивні (друковані матеріали, аудіо-, відео носії, що характеризуються низькими комунікаційною інтерактивністю та вартістю;

засоби комп'ютерного навчання (електронні підручники, комп'ютерне тестування і контроль знань, новітні засоби мультимедіа) з **наступними** характеристиками: середній ступінь інтерактивності, відносно низька вартість, досить розвинута інфраструктура в Україні;

відео конференції - розвинуті телекомунікаційні засоби на аудіо та відео- каналах і у комп'ютерних мережах з високим ступенем інтерактивності, хорошою якістю передачі зображення та високою вартістю.[2, 35;]

Основним фактором при виборі інформаційних технологій має бути їхній освітній потенціал. Однак нині в Україні економічна і технологічна ситуація така, що вибір засобів залежить не стільки від цього, скільки від їх вартості та поширеності.

Педагогічні методи і прийоми, які використовуються при дистанційному навчанні, можна класифікувати так:

- Методи навчання за допомогою взаємодії слухача з освітніми ресурсами при мінімальній участі викладача і студентів (самонавчання). Для розвитку цих методів характерний мультимедійний підхід, коли за допомогою **різноманітних** засобів створюються освітні ресурси: друковані, аудіо-, відеоматеріали та навчальні матеріали, що надходять з комп'ютерних мереж;

- Методи індивідуалізованого викладання і навчання, для яких характерні взаємини одного студента з одним викладачем чи одного студента з іншим студентом (навчання "один до одного") та реалізуються в дистанційній освіті за допомогою таких технологій, як телефон, звичайна та електронна пошта;

- методи, в основі яких лежить надання студентам навчального матеріалу викладачем, коли студенти не відіграють активної ролі у комунікації (навчання "один до багатьох");

методи, для яких характерна активна взаємодія між усіма учасниками навчального процесу (навчання "багато до багатьох"), наприклад, проведення навчальних колективних дискусій і конференцій.[2, 41;]

На нашу думку, відсутність спільного підходу до розробки методики практичних курсів ДН іноземних мов можна розглядати як основну методичну проблему у цій галузі, яка помітно гальмує процес упровадження дистанційного навчання іноземних мов до практики освіти, можна пояснити як її відносною новизною, так і її складністю. Це зумовлено тим, що суть проблеми знаходиться у точці перетину двох предметних галузей. Перша і новітні інформаційні технології; друга - методика навчання іноземних мов. Унікальність дидактичних властивостей комп'ютерних телекомунікаційних мереж полягає у тому, що продуктивнее навчання іншомовної діяльності може здійснюватися дистанційно завдяки можливості індивідуального двобічного телекомунікаційного спілкування студента з викладачем та з партнерами за навчанням та доступу до джерел мовної навчальної інформації.[4, 15-18]

Особливості психолого-педагогічних умов здійснення навчального процесу, притаманні тій чи іншій формі навчання, значною мірою визначаються тим, які реальні можливості мають студент і викладач для міжособистісного спілкування. Для ДН іноземних мов такою особливістю є непрямий опосередкований характер процесу спілкування між викладачем і студентом, яке здійснюється через комп'ютерні комунікації. ДН надає можливість постійного і динамічного телекомунікаційного зв'язку на відстані студента і викладача та студентів поміж собою, при цьому ініціатива такого спілкування може походити від будь-якого із зазначених об'єктів навчального процесу. Саме ця особливість дозволяє робити ДН іноземних мов через Інтернет суттєво відмінним за формою від заочного навчання і якоюсь мірою наблизити його до очного. Зрозуміло, що телекомунікаційне спілкування не спроможне (за рядом психологічних та педагогічних причин) замінити у повному обсязі безпосереднє "живе" спілкування.[3, 8;]

Отже, реальні можливості між особистісного спілкування, які визначаються способом його здійснення, диктують свої вимоги до методики та організації навчального процесу. Як зазначалося вище, ефективність використання того чи іншого засобу навчання багато в чому залежить від його дидактичних особливостей. Глобальна мережа Інтернет є абсолютно унікальним середовищем для навчання іноземних мов. Колосальні інформаційні та дидактичні можливості комп'ютерної мережі найбільш ефективно використовуються для навчальної діяльності у процесі дистанційних курсів; самостійної

пізнавальної діяльності студентів та навчально-виховного процесу на заняттях і поза заняттями.

Для того, щоб визначити дидактичні можливості комп'ютерної мережі для викладання іноземних мов, передусім, необхідно визначити специфіку цієї дисципліни, її мету та завдання. Мета і завдання навчання іноземних мов у нелінгвістичних ВНЗ відповідно до державного стандарту освіти зумовлені тими функціями, які ця дисципліна виконує у загальній системі освіти, що включають: практичну функцію, яка забезпечує формування комунікативної компетенції студентів (практичне володіння іноземною мовою в обмеженому обсязі як засобом спілкування у побуті і професійній діяльності); загальноосвітню функцію, що передбачає формування у студентів елементарної лінгвістичної компетенції, знайомство із культурою країни, мова, якої вивчається (країнознавча компетенція) й професійної компетенції та виховну функцію, спрямовану на формування та розвиток у студентів системи етичних цінностей.

Специфіка навчальної дисципліни "іноземна мова" — формування комунікативної компетенції — потребує пріоритету інтерактивних засобів навчання для індивідуальної або групової роботи студентів. ДН іноземних мов із використанням комп'ютерних та телекомунікаційних технологій має забезпечувати реалізацію таких завдань, як: формування і розвиток умінь та навичок читання з безпосереднім використанням матеріалів в мережі Інтернет; удосконалення умінь аудіювання на основі адаптованих та автентичних звукових текстів; формування умінь і навичок перекладу та реферування текстів за фахом; удосконалення умінь монологічного та діалогічного мовлення; розширення активного та пасивного словників, ознайомлення з лексикою сучасної іноземної мови, яка відображає певний етап розвитку культури країни.

Література

1. Дмитриева Е.И. О перспективах и возможностях дистанционного обучения иностранным языкам с использованием компьютерных телекоммуникационных сетей // Иностранный язык в школе. – 1997. – № 2. – С. 11-15.
2. Околепов О.П. Процесе обучения в системе дистанционного образования // Зл. журнал "Дистанционное образование". – 2000. – №3. – С. 41.
3. Леонтьев А.Н. Психолінгвістическіе очеркі. – М.: Наука, 1970. – С. 46.
4. Технологічність як основний методичний підхід до створення курсів дистанційного навчання // Матеріали Всеукраїнської конференції молодих науковців "Інформаційні технології в науці та освіті". – Черкаси, 2000. – С. 18.